

VATRA NOASTRĂ ROMÂNEASCĂ

ANUL X
NUMĂRUL 1 (21)
IANUARIE - IUNIE 2010

PERIODIC AL FILIALEI JUDEȚENE BOTOȘANI A UNIUNII VATRA ROMÂNEASCĂ

PODUL DE FLORI - 20 DE ANI

PODUL DE FLORI

În luna mai 1990, au trecut PRUTUL, pe baza numai a buletinului de identitate, 1,2 milioane de persoane de pe malul drept pe malul celălalt, iat din stânga aceluiași râu, 400.000. A fost un început descătușat, dătător de noi speranțe spre unire deplină a românilor.

BASARABIA • Sinteza istorică

1. În teritoriul dintre râurile Prut și Nistru, din cele mai vechi timpuri, populația autohtonă - daco-geții - a participat la integrarea Daciei în „lumea romană” și a rezistat în fața năvălirii populațiilor migratoare. Valurile migratoare nu au întrerupt continuitatea populației autohtone.

2. După încheierea năvălirii populațiilor migratoare, în secolele X-XIV, cnezatele locale, deși au avut numeroase conflicte cu cnezatele kievene și haliciene, nu au fost niciodată înglobate de acestea și nu au renunțat la etnie și limbă.

3. La începutul sec. al XIV-lea, Basarab I - întemeitorul statului medieval, Țara Românească, a dezrobit aceste teritorii de dependență față de Hanatul „Hoarda de Aur”. De fapt, de atunci, în cinstea dezrobitorului, acest teritoriu a fost denumit BASARABIA.

4. În anul 1359, s-au pus bazele statului românesc, de sine-stătător, Moldova, din care face parte integrantă, dovedită cu numeroase documente și Basarabia. Domnii Moldovei, începând cu Roman Mușat (cca. 1392-1394), care s-a intitulat domn din „munți până la mare”, au creat un sistem complex de apărare, construind și întărind cetățile: Thighina, Cetatea Albă, Chilia, adevărate bastioane de rezistență împotriva vrăjmașilor invadatori.

5. În luna mai 1565 s-a încheiat un tratat de alianță între Gheorghe Ștefan - domnul Moldovei, și țarul Rusiei, Alexei Mihailovici, prin care imperiul țarist se obliga să respecte rânduile interne ale Moldovei.

6. În luna aprilie 1711, prin Tratatul de la Luțk, încheiat între Dimitrie Cantemir și țarul Petru I, Rusia recunoaște:

- suveranitatea și integritatea Moldovei;
- frontiera pe râul Nistru.

În acest sens, este indiscutabil că BASARABIA ESTE UN STRĂVECHI PĂMÂNT LOCUIT DE ROMÂNI.

7. Prima pierdere a Basarabiei în favoarea Rusiei:

a) La 28 octombrie 1806, a început un nou război ruso-otoman, care, ca și cele anterioare, s-a desfășurat pe teritorii românești, cu întregul cortegiu de neazuri pentru români. Armatele țariste au pătruns în Moldova și Țara Românească, beneficiind de hrană pentru armată și chiar de sprijinul militar al armatei

române.

b) Ministrul de externe rus, Rumianțev, a scris generalului Kutuzov - comandantul armatelor ruse de la Dunăre: „Scopul cel mai evident și mai important este alipirea celor două Principate la Rusia”.

c) După înfrângerea Turciei, în Tratatul de la București, încheiat la 28 mai 1812, s-a consimțat cedarea de către Imperiul otoman către cel rus a Basarabiei. Prin aceasta, au fost încălcate prevederile „capitulațiilor”, conform cărora otomanii nu aveau dreptul să înstrăineze nicio palmă din pământul românesc. Dar și acceptarea răpirii Basarabiei de către Rusia, reprezintă un act samavolnic și are serioase vicii de fond din punct de vedere al dreptului internațional. Era însă un act premeditat de îndeplinire parțială a scopului prezentat de Rumianțev.

d) În anul 1870, Basarabia a fost transformată într-o gubernie rusească având loc interzicerea limbii române și dezlănțuirea unei crunte campanii de deznaționalizare.

e) Patrioții români din Basarabia au înțeles că salvarea nu putea veni decât prin lupta lor. În acest scop, la Congresul soldaților moldoveni (20-27 octombrie 1917) a luat ființă „Sfatul Țării”, organ suprem în Basarabia, care la 2 decembrie 1917, a proclamat REPUBLICA DEMOCRATICĂ MOLDOVENEASCĂ. Reacția Petrogradului și Kievului a fost dură, fiind rupte relațiile diplomatice cu România. În aceste vitrege condiții, Sfatul Țării a votat Declarația de Unire pe veci a Basarabiei cu România, la data de 27 martie 1918. Astfel, după 106 ani, a luat sfârșit prima etapă a desprinderii Basarabiei de România.

8. A II-a desprindere a Basarabiei de România.

a) După numai 22 ani și 3 luni de la Declarația de Unire, guvernul sovietic a dat un ultimatum României, la 26 iunie 1940, ca efect al aplicării Pactului Ribbentrop - Molotov, din 23 august 1939.

d) Astfel a apărut prima generație de Refugiați de Război. La 26 iulie 1941, sunt reunite de români teritoriile ocupate în iunie 1940.

c) La 2 aprilie 1944, după înfrângerile de la Stalingrad, Prutul a fost depășit de armatele sovietice. Astfel a apărut a II-a generație de Refugiați de Război.

DIAGRAMA ISTORIEI BASARABIEI

Limba oficială		Începutul sec. XIV	româna	Anul 1359	româna	28.05.1812	rusă	27.03.1918	româna	6.19	româna
Populația majoritară			română		română		română		română		română
Forma statală aparținătoare	cnezate		Basarabia		Moldova		Rusia		România		R. Moldova
					453 ani		106 ani		22 ani		

Nicolae Ureche, Președintele Filialei Județene Botoșani a Asociației Refugiaților de Război din Basarabia, Bucovina de Nord și Ținutul Herței

ÎN VIZITĂ LA FRAȚII NOȘTRI SUD-BASARABENI

Din inițiativa filialelor județene Botoșani ale UNIUNII VATRA ROMÂNEASCĂ și CULTUL EROILOR, precum și a Cercului militar al garnizoanei, având sprijinul domnului Corneliu Filip, a fost organizată și s-a desfășurat o excursie, timp de trei zile (30.04 – 1 și 2.05.2010), la frații noștri sud-basarabeni. Deși această zonă era cunoscută, în linii mari, din studierea geografiei și istoriei, totuși contactul direct cu oamenii și meleagurile de acolo au înlesnit excursioniștilor lărgirea cunoșterii, întregirea datelor despre mărturiile istorice devenite și mai mult familiare, prețuite de ceea ce e românesc și legat organic de ființa noastră. Am trăit sentimente de înălțare sufletească atunci când am văzut și aflat atâtea lucruri frumoase despre personalitatea soților Teodorovici cu prilejul vizitării monumentului dedicat lor la LEOVA, și a lui Alexei Mateevici – autorul poeziei, devenită imn, LIMBA NOASTRĂ, poetul care a scris și alte poezii frumoase și interesante și care s-a afirmat ca un destoinic luptător român pe frontul de la MĂRĂȘEȘTI, în vara anului 1917. Casa Muzeu de la Zaim, documentele ne-au fost de un real folos și explicațiile ghidului de acolo.

Încă de la începutul excursiei, dincolo de râul PRUT, dăm de cimitirul de la ȚIGANCA, acolo unde, în capul de pod din vara anului 1941, armata română a dat un greu tribut de sânge (unități și mari unități din Armata 4) pentru izgonirea dușmanului. În crâncenele înclăștări din partea de sud a Basarabiei au căzut pe câmpul de onoare sute de militari români care își dorm somnul de veci la Țiganca. Excursioniștii botoșaneni s-au recules la mormintele eroilor români și au depus o coroană de flori, cinstind martirajul celor peste o mie de militari ale căror rămășițe pământești se află în mormintele din cimitir.

Pe traseul parcurs, la Căușeni, luăm cunoștință de „Biserica sub pământ”, unicat în această parte a Europei, construită în timpul stăpânirii tătare care nu admitea ca biserica să fie mai înaltă decât un călăreț, înarmat cu o sulită. Românii de aici au găsit o soluție „salvatoare”, o parte a acesteia proiectând-o sub pământ. Astăzi biserica e în ruine, dar oamenii o prețuiesc ca pe ceva sfânt și cu ajutor sunt hotărâți s-o refacă, să-i redea fizionomia și rolul așa cum au fost.

Un moment de neuitat l-a constituit vizitarea ruinelor vestitei fortificații și cetăți moldovenești de la LIMANUL NISTRULUI – CETATEA ALBĂ. În antichitate s-a numit Tyras, iar turcii i-au zis AKKERMANN. La Tyras, colonia grecească cu acel nume, iar în perioada bizantină cetatea MASTROCASTRON. Încă înainte de 1388, din timpul lui Petru Mușat, a devenit cetate de graniță a Moldovei, cărmuită de doi pârcałabi. Cucerită de otomani la 1484, nu a mai putut fi reluată. În anii 1484-1812 a fost, ca și CHILIA, raia turcească, apoi cedată Imperiului țarist, împreună cu toată BASARABIA, până în 1918. După Al Doilea Război Mondial, Cetatea Albă și întregul Bugeac au intrat în jurisdicția Ucrainei, CETATEA ALBĂ (BOLGOROD DNES-TROVSKI) funcționează și astăzi ca punct vamal și spațiu de carantină.

În acest spațiu sud-basarabean se află o

populație destul de eterogenă: ruși, ucraineni, turci, bulgari, găgăuzi (turci veniți din Dobrogea, provincie care a fost sub stăpânire otomană din 1417 până în 1878, când a revenit României. Ei s-au creștinat și vorbesc o limbă mai curată decât cei din Turcia. În prezent, se bucură de autonomie), greci, nemți, elvețieni etc., un adevărat mozaic realizat, în principal, de politica de colonizare dusă de Imperiul țarist, îndeosebi după anul 1812 și fuga tătarilor din Bugeac. Locurile devenite părăsite au fost populate de coloniști. Unii s-au retras: nemții și elvețienii în 1941. Românii au fost și au rămas cei mai vechi locuitori ai locurilor respective, adevărații băștinași.

În fuga mașinii, de la vest la est și de la nord la sud, se văd lanuri imense plantate cu viță de vie, rapiță, grâu și alte culturi pe ogoare rodnice, bine lucrate de mâni harnice și gospodărești. Livezile se simt ca la ele acasă, dar așezările ome-nești, mai ales cele rurale, sunt de un gri apăsător și-ți lasă un gust amar produs de multă sărăcie și neîndestulare. În discuțiile cu românii de aici, se desprinde bucuria de a ne întâlni, chiar de a fi împreună; s-au săturat oamenii la atâtea străinătate. Ei au gânduri curate, sunt dornici să se întrețină cu frații din dreapta Prutului, vorbesc cu respect despre ajutorul primit: cei de la CAHUL (Universitatea) din partea gălățenilor, la Leova, Ștefan Vodă, Oancea ș. a.

Finalul excursiei a avut loc prin vizita la Odessa – oraș modern cu peste un milion de locuitori, clădiri monumentale, instituții vestite (Teatrul, Opera), port la Marea Neagră. Aici am luat cunoștință de imobilul ce a aparținut medicului care l-a îngrijit pe marele nostru poet național, Mihai Eminescu, cât s-a aflat în zonă, la tratament. Tot la Odessa am văzut și clădirea în care a fost comandamentul D. 10 infanterie română, unde au murit peste o sută de militari români, ca urmare a aruncării în aer a edificiului, în anul 1941. În prezent, aici funcționează un institut de marină. Odessa, deși e un oraș mare, întins pe o suprafață imensă, circulația automobilelor este mai redusă ca în Botoșani, cel puțin așa ni s-a părut nouă, botoșanienilor excursioniști. E adevărat că fenomenul l-am constatat în ziua de 1 MAI. Deși principalele șosele se află în stare bună, una ca de pildă, cea paralelă cu Prutul, este marcată de o mulțime de gropi.

Reflectând asupra vizitei, la care m-am referit, pot spune că ea a fost foarte folositoare, că ne-a dat satisfacție pentru cele văzute și nou aflate, că s-a dezvoltat interesul și pentru alte excursii în zonele locuite de românii aflați sub stăpânire străină și nu numai.

Col. r. Ion Fetcu

Societatea pentru cultură românească „Mihai Eminescu” din Cernăuți – Ucraina

Teatrul Național din Cernăuți

În condițiile reformelor promovate de noul conducător al Uniunii Sovietice, M. S. Gorbaciov, comunitatea românească din partea de nord a Bucovinei, a Basarabiei și a ținutului Herței inclusă din ordinul lui Stalin, în regiunea sovietică Cernăuți, a reușit să constituie o primă organizație culturală, cărea i-au dat, firește, numele poetului nostru național, Mihai Eminescu, care și-a început studiile în orașul Cernăuți.

Societatea a fost înființată de reprezentanți ai intelectualității locale. Primul președinte a fost regretatul profesor univ. dr. Grigore Bostan, publicistul Ilie Zegrea, prof. univ. dr. Alexandrina Cernov și poetul Arcadie Opaț. În urmă cu un an, Arcadie Opaț, pensionându-se, a venit în fruntea Societății, ca interimar, ziaristul Vasile Băcu.

Una din cele mai vechi și frumoase manifestări la fiecare început de primăvară de către Societatea de la Cernăuți este „Festivalul Mărțișor”. Acolo vin formații și soliști din mai toate localitățile românești din regiune, în special din cele patru raioane sudice: Noua Suliță, Herța, Hliboca și Storjineț, ponderea populației românești pe ansamblul regiunii, potrivit recensământului oficial din 2001, este de 19,8 %. Pe parcursul celor două decenii, ca invitați speciali din România, au fost și ansambluri folclorice și soliști de la

Botoșani, din care amintesc: „Rapsozii Botoșanilor”, „Balada”, „Mugurelul” din Dorohoi.

Duminică 7 martie 2010, sala mare a Centrului cultural „Tineretul Bucovinei” a fost neîncăpătoare pentru participanții la această manifestare specifică doar comunității românilor. Deși foarte ocupat, Vasile Băcu, ne-a acordat un scurt interviu.

- În ultimul an, de când sunteți interimar, ce manifestări ați organizat?

- Am continuat cele deja tradiționale, adică festivalurile: Mărțișor, Florile Dalbe, Limba noastră cea română. Apoi, lunar am deschis expoziții la sediul Societății – Casa românilor, din Piața Primăriei, am organizat seri literare, iar mai nou, Cafeneaua literară, împreună cu societatea „Junimea”, de două ori pe lună.

- În acest an ce aveți în program?

- Nu renunțăm la ceea ce am făcut până acum, manifestări tradiționale, cum este și acest „Mărțișor”. Vrem să avem acțiuni în fiecare lună! Acum tocmai am deschis o expoziție de fotografii ale lui Radu Bercea din Rădăuți și tot el va expune apoi pictură. În mai, vom marca 21 de ani de la constituirea Societății noastre. Îi așteptăm, în continuare, cu brațele deschise, pe botoșaneni la manifestările noastre.

A consemnat
Corneliu Filip

AFORISME

- Gluma alungă din preajma noastră trei rele: plictiseala, viciul și sărăcia (Voltaire).

- Ocupă locul ce ți se cuvine, ca să nu fii nevoit să te ridici (Cervantes).

- Savantului îi este cu neputință să nu fie modest; cu cât face mai mult, cu atât vede mai bine cât îi rămâne de făcut (Anatol France).

- Munca liberă produce îndoita (dublu - n. n.) decât munca silită (M. Kogălniceanu).

- Om liber este acela care n-are nevoie să spună nici o minciună (N. Iorga).

- Înțelepciunea este cea dintâi sursă de fericire (Sofocle).

- Înțelepciunea este o experiență (Leonardo da Vinci).

Epigrame

Epigramiști

Azi, confrății mei, draguții,
Recunosc în două rime
Că, la vârsta senectuții,
Doar paharu-i la-nălțime!

Destin

Românii au în suflet dorul,
Spre fapte-nalte-s predispuși
Că poartă în ființă zborul
De la MĂIASTRA lui Brâncuși.

Rugă către Brâncuși

Pe-acel gorjean ce s-a zidit în mit
Românii, azi îl roagă să renască
Spre-a ține dreaptă, înspre INFI-
NIT
COLOANA vertebrală românească.

Candidat la Primăria Capitalei

Cu sloganul „Dintr-o bucată”
Că-i dintr-o bucată, cică,
Și se crede bun strateg,
Dar bucata fu prea mică
Pentru-un București întreg.

Capra sare pârleazul

Are capra lui Cutare
Sâni bogați și ochi căprui,
Coarne însă dânsa n-are
Că le poartă dumnealui.

Portret

Făcând greșeli și iar greșeli,
Se tot bazează pe noroc
Că are-n cap doar aiureli
Și mintea nu mai are loc.

Sprijin reciproc toată viața

De vin necazuri rând pe rând
Și ochii tăi sunt plini de rouă,
Simți parteneru-atuncea când
E lacrima-mpărțită-n două.

Celor care-l coboară pe Eminescu

Zadarnic dărâmați cariatide
C-un gest neputincios și efemer:
Pe Eminescu-L veți putea ucide
Când veți fura Luceafărul din cer.

Bărbatul și femeia

Pe-ale vieții căi abrupte,
Diferența e firească,
Dânsul e făcut să lupte,
Ea, să supraviețuiască.

Elis Râpeanu

UMOR

- Devii din zi în zi mai frumoasă!
- Nu exagera!
- Atunci din două în două zile!

- Poți să mă feliciți. Eu am fost cea mai frumoasă dintre invitate.
- Ce bine că nu te-am însoțit! Îmi închipui cum arătau celelalte.

- Primii 20 de ani eu și soția am fost doi oameni fericiți.
- Și pe urmă?
- Pe urmă, ne-am întâlnit și ne-am căsătorit.

- Draga mea, cred că este timpul să-ți mai lungești rochia.
- De ce?
- Fiindcă mai sus de genunchi ți se văd anii.

- Nu-mi place cum arată soția dumitale, spuse medicul, discret, soțului.
- Nici mie, dar de-ați ști câți bani are!

- Femeia la 20 de ani e fermecătoare, la 30 de ani, înfloritoare, iar la 40, interesantă.
- Și după 40?
- Ai cunoscut vreo femeie care să recunoască o altă vârstă?

- Până la 35 de ani vei avea necazuri în căsnicie.
- Și după aceea?
- După aceea ai să te obișnuiești.

- Arată bine viitorul tău soț?
- El nu, dar viitorul lui da!

- În timpul unei aprige discuții, soția îi reproșează soțului:
- Tocmai tu, căruia i-am dăruit cei mai buni și mai frumoși ani din viață!
- Nu vorbi așa, o ruga soțul. Mă îngrozește gândul că mă așteaptă anii tăi răi și urâți!

- La o intersecție, dialog între doi bătrâni:
- Ce frumusețe de trecătoare!
- Da, frumusețea e trecătoare!

- Te rog să nu vii târziu acasă, spune soția.
- Am să viu când oi vrea!
- Bine, dar ia aminte: nici un minut mai târziu!

- Copii, când spun „sunt frumoasă”, la ce timp este?
- La timpul trecut, răspunde un elev.

- Tată, ce mă sfătuiești acum, înainte de căsătorie?
- Cel mai important lucru este să n-o contrazici niciodată. Ajunge să aștepți până își schimbă ea singură părerea.

Gogu spune: invariabil, ori de câte ori i se istorisește ceva: „Putea fi și mai rău”. Un prieten tocmai îi povestește ce i s-a întâmplat unui cunoscut chiar în acea dimineață.

- Când s-a întors acasă, și-a găsit nevasta în brațele altuia. A înebunit, a scos pistolul, l-a împușcat pe el, pe ea și, după aceea, și-a tras un glonț în tâmplă.
- Oribil – zice Gogu -, dar putea fi și mai rău!
- Cum, două crime și o sinucidere nu ajung?
- Ba da! Dar putea fi și mai rău dacă se întorcea aseară: mă găsea pe mine la nevastă-sa.

COLEGIUL DE REDACȚIE: Ionel Bejenaru, Ion Fetcu,
Paul-Mircea Iordache, Florea Macovei, Elena Chirilă, George Arhip
Tipar: S.C. CAROMI S.R.L. Botoșani • tel./fax: 0231585050
Tehnoredactare: Ciprian Boariu • E-mail: caromibt@yahoo.com

